

שבת שבת

צַם הַרֹאֵשׁ יֵשִׁיבָה שְׁלִיט"א

יִהְיֶה לְאֹזֶר עַל יְדֵי מוֹסְדוֹת הַיֵּכָל הַקֹּדֶשׁ בְּנִשְׂיאוֹת מוֹרֵנוּ רֹאֵשׁ הַיֵּשִׁיבָה שְׁלִיט"א

גליזן 19
פרשת שמות
כ"א טבת
שנת ה'תשפ"ג

**אני מודה להשם יתברך שזכיתי להשתתף בסעודה המפוארת
בליל שבת קודש פרשת בלק אצל הראש ישיבה שליט"א.**

רגש ללמוד הזוהר הקדוש

כשהראש ישיבה חזר הביתה מבית הכנסת הוא אמר בשמחה שבת שלום! שבת שלום! והראש ישיבה התלבש עם הקפוטה בצבע זהב לבן (הקאפטן של זקני ירושלים), הראש ישיבה סיפר שקיבל מאביו את הקפוטה של זקינו הרב מקרלסבורג הרב רבי יחזקאל רוטה זצ"ל.

הראש ישיבה סיפר שהוא קיבל את זה לפני ארבעה שבועות, ומאז הוא לובש את זה בכל ליל שבת עד אחרי קידוש. "זה זכיה בשבילי ללבוש אותו". הראש ישיבה שאל את אחד הנוכחים: "אתה לומד את הזוהר עם הפירוש "חזית איש" שיוצא כל שבוע? הרגש לזוהר קיבלתי מזקני, הוא הכניס בי רגש חזק בלימוד הזוהר. ובוודאי זה הכל בזכות מוהרא"ש, מוהרא"ש הראה את הדרך איך לקחת את זה הלכה למעשה, אבל מסבי קיבלתי רגש עצום ללמוד זוהר."

שירת הזמירות שבת

התחילו לשיר את הזמירות עם מתיקות ונעימות עצומה, ובאמצע מתוך שמחה הראש ישיבה גם מחא כפיים כמה פעמים, ובניגונים רגשיים שר הראש ישיבה בעיניים סגורות. הראש ישיבה הריח הדסים ושאל: "מי יודע מה מקבלים כשמריחים הדסים בשבת?" "כשמריחים הדסים בשבת זוכים, לילדים כשרים!"

באמצע השירה הבחנתי שהראש ישיבה קרא לאחד הילדים ולחש לו סוד. הסוד היה שהוא ילך להביא את הסכין לחלות...

חליפה וכובע לשבת

אחד הילדים רצה לדעת מתי הוא כבר יקבל קפוטה וכובע לשבת, ענה לו הראש ישיבה בחיך, שאפשר לקבל קפוטה רק אם מתנהגים כבוגר, כי איך זה יראה אם יראו שאחד עם כובע זוחל על הריצפה? זה יראה כמו התמונה מהסיפור שהיה כתוב בעצתו אמונה לילדים, איך החזן שקיבל את הקול כמו עז זוחל על הריצפה... אם הוא יתחיל להתנהג כמו ילד גדול, אז הוא יוכל לקבל את הקפוטה והכובע.

אחר כך שאל הראש ישיבה: "מי ירים השבוע את הגביע?" הראש ישיבה הצביע על אחד האורחים שהתארס השבוע, שהוא ירים את הגביע.

היה ילד שובב

לאחר קידוש שאל הראש ישיבה את אשתו: "את זוכרת שאחרי החתונה שלנו חשבנו שלא יהיה לנו ילדים?" הראש ישיבה סרק את משפחתו ואמר: תודה להשם על הילדים שלי, משהוא קצת ממשפחה נהיה כבר..."

הראש ישיבה סיפר: כשהוא היה בחור הוא שמע אנשים שלוחשים לו מתחת לגב שהוא לא יוכל להתחתן לעולם, כי הוא היה ילד שובב... והראש ישיבה הדגיש: "לא הייתי ילד רע, הייתי קצת הרבה שובב..."

פעם אחת נודע לי שאחד רוצה לבוא לראות אותי לשידוך, אני שלא רציתי שיבואו לראות אותי, חלצתי את הנעלים, הלבשתי טלית, ולקחתי שופר ועליתי על השולחן... וכשהוא ראה את מי הציעו לו הוא ברח מיד מהבית הכנסת... והראש ישיבה פנה לאשתו: "המזל שהיה נס, כי כך מצאתי אותך..." כל הילדים נעמדו בשורה על יד הכיור והראש ישיבה נטל את ידי כולם.

המוציא על י"ב חלות

כשחילקו את החלה, אחד המשתתפים שם לב שיש על החלות כדורים קטנים, והוא שאל על כך את הראש ישיבה, ענה לו הראש ישיבה: שכתוב מהאריז"ל, שבשבת יעשו המוציא על שתיים עשרה חלות, ולכן שמים על אחד החלות עשר כדורים, וביחד עם החלה ועוד חלה שניה יש שתיים עשרה חלות. ובזוהר כתוב שיעשו המוציא על ארבעה חלות, והמוהרא"ש באמת נהג כך.

אחר כך ביקש הראש ישיבה משני ילדים שילכו למטבח לעזור להגיש את הדגים.

לעסוק בשידוכים בל החיים

לאחד האורחים שהתארס השבוע אמר לו הראש ישיבה עוד פעם "מזל טוב" הראש ישיבה הביע את שמחתו על השידוך. והראש ישיבה הוסיף: "אתה חושב שאני כבר סיימתי? מיד אחרי השידוך שלך לקחתי את עצמי לעוד כמה שידוכים."

שהשם יעזור שכל ימי חיי אני יוכל לעסוק
בשידוכים.

למה משיח עדיין לא בא

הראש ישיבה סיפר: שאחד מאנשי
שלומינו שעזר לשידוך, הלך לאחל 'לחיים'
בזמן גמר השידוך, ושם היה דוד שלא היה
מרוצה מהשידוך, והדוד עשה עליו צעקות
וביזה אותו, וגם נתן לו בעיטות, וזה היה
ביזיונות גדולות. אחד מהנוכחים בסעודה
התפעל: זה היה באמת ככה? האם יש באמת
כאילו אנשים שעושים כאילו דברים?
ענה הראש ישיבה: "בוודאי, מה אתה
חושב, למה לא בא המשיח? איפה המשיח?
ולמה צמים בשבעה עשר בתמוז? רק בגלל
שלא אוהבים אחד את השני ומציקים אחד
לשני".

יותר לאהוב את האוכל של שבת

הילדים דיברו ביניהם שהם רוצים רק
את התחתית של החלה, אמר הראש ישיבה
לאשתו: "אולי אפשר לאפות חלה שיש לה
רק תחתית?"
אחד הילדים אמר שאלחנן נרו יאיר כן
אוהב את החלק העליון של החלה, שאל
הראש ישיבה: "אלחנן אוהב את האוכל?
חשבתי שאלחנן אוהב את התורה!" ואז
הסתובב הראש ישיבה לאלחנן ושאל
אותו: אתה אוהב את האוכל, או את
התורה? והוא ענה שאת התורה!
אשתו של הראש ישיבה ציינה
בפניו את מה שהראש ישיבה אמר
פעם, שבשבת מותר להגיד על האוכל
שאוהבים אותו. הסכים הראש ישיבה
בחיוך ואמר: "כן, מותר לאהוב את
האוכל של שבת".

לקחת איזה עבודה שיהיה

הראש ישיבה סיפר על אברך שברח
מאומן עקב המלחמה באוקריינה,
ועכשיו הוא גר בקריה, והוא סיפר
שהוא האברך היחיד שברח מאומן ואין

לו חובות, כי הראש ישיבה לימד אותו שלא יכולים להסתכל
על כבוד, לא מתאים לי לעשות את העבודה הזאת, ולא
מתאים לי לעשות את העבודה ההיא, רק איפה שהוא מגיע
הוא לוקח איזה עבודה שיהיה, אם זה נהג אוטובוס, משיגה או
מה שיהיה, עוד לא עברה יום שהוא לא עבד בה.

הראש ישיבה המשיך לספר על האברך הזה, שהוא מפיץ
גדול. עכשיו הוא גבאי בבית הכנסת ששם אוהבים כל יהודי,
מנשקים ומחבקים כל יהודי, עד לחסידי ברסלב. והם עומדים
על זה חזק. הם לא נותנים להכניס קונטרסים או גיליונות של

עוד לא היה לו

אף פעם כזה דבר

שיגשו אליו וישאלו

אותו את השאלה

הזאת: "אתה אומר

או אתה לומד? זה

לא נקרא לימוד!"

בדיוק כמו שהראש

ישיבה מחקה את זה

בשיעורים... עכשיו

כשניגש אליו אותו

אחד ושאל אותו

את השאלה הזאת,

הוא התחיל לחייך.

אבל היהודי הוא

לא תפס למה הוא

מחייך...

”

ברסלב. והיות והוא עובד שם כהיום,
הוא מניח שם כל הזמן גיליונות ודברים
אחרים, ואנשים מחיים את עצמם.

כששאל אותו הראש ישיבה: "אתה
לא מפחד שיפטרו אותך משם?" הוא
סיפר שיום אחד הופיע הבן של רב
בית הכנסת, והתחיל לצעוק: "מי מביא
לכאן הדברים של ברסלב?!" הוא ענה
"אני". בן הרב נהיה מבולבל ואבוד, ולא
ידע מה לענות, אז הוא אמר: "בסדר, זה
טוב, אתה יכול להביא אותם".

אתה אומר או אתה לומד?

יום אחד ישב אותו אברך בבית
המדרש ואמר משניות, ובאמצע ניגש
אליו יהודי ושאל אותו: "אתה אומר או
אתה לומד?" הוא ענה: "אני אומר" אמר
לו אותו יהודי "אתה לא יוצא בזה את
חובת לימוד התורה, זה לא נקרא לימוד".
האברך כבר שומע את כל הדרשות
של הראש ישיבה בשבע שנים האחרונות,
ועוד לא היה לו אף פעם כזה דבר שיגשו
אליו וישאלו אותו את השאלה הזאת:
"אתה אומר או אתה לומד? זה לא נקרא
לימוד!" בדיוק כמו שהראש ישיבה מחקה
את זה בשיעורים... עכשיו כשניגש אליו
אותו אחד ושאל אותו את השאלה הזאת,
הוא התחיל לחייך. אבל היהודי ההוא לא
תפס למה הוא מחייך ואמר לו עוד פעם:
"זה לא נקרא לימוד!" ואז הוא התחיל כבר
יותר לצחוק, כי הוא נזכר את מה שהוא
שמע בדרשות וכעת זה מתרחש לנגד
עיניו...

שרו את הזמירות והגישו את המרק,
הראש ישיבה החמיא לאשתו על המרק
שיצא מוצלח מאוד. ואחר כך אמר הראש
ישיבה: "אני חושב שנזמין כל שבוע את
האורחים האלו, כי האוכל מאוד טעים
והאוכל דומה לאורחים..."

מפיץ נסתר

הראש ישיבה סיפר על בחורצ'יק אחד
שמוציא כל שבוע עלון על 'שלום בית', הוא לוקח קונטרס של
מוהרא"ש, והוא משכתב את כל מה שכתוב שם, רק מחסיר את
המילה 'ברסלב', וכך הוא מפיץ את זה. אבא שלו שאין לו מושג
שבנו מוציא את זה, והוא רואה את העלון הרבה פעמים, אומר
לו: "אתה רואה, לא צריכים להיות בברסלב כדי שיהיה שלום
בית, בכל המקומות מדברים משלום בית..."
הגישו את הבשר, הקוגל, והפתיתים. הראש ישיבה סיפר
את סיפורי תפילה מתוך הדפי קשר שהביאו הילדים מהתלמוד

מי מרים את הגביע

לפני קידוש שאל הראש ישיבה את הילדים: "מי הולך היום להרים את הגביע? וכל הילדים צעקו: "אני!" והראש ישיבה אמר: "היום ירים החתן את הגביע". התפעלתי איך שאפשר לעשות מעניין כל חלק מהסעודה, כמו מי ירים את הגביע.

אחרי קידוש מזג הראש ישיבה לכל אחד קצת מיץ ענבים, והראש ישיבה אמר: "תמחלו לי, שאני לא הולך לקום איליכם, מי שרוצה יכול לבד לקחת את המיץ ענבים שלו".

הילדים התפללו יפה

הראש ישיבה אמר לאשתו: "הסתכלת מעזרת הנשים? ראית איזה יפה התפללו הילדים?" הילדים שמחו מאוד לשמוע שנהנה מהתפילה שלהם.

הראש ישיבה נטל ידי בניו, וכשחתך את החלה נתן הראש ישיבה לכל אחד חתיכת חלה, אחר כך אמר הראש ישיבה לאחד מהילדים שיביא את הדגים.

לקחת כסף מהעירייה

בתוך הסעודה סיפר הראש ישיבה: שוחחתי עם אברך שסיפר לי שהציעו לו להגיש טפסים לעירייה שבנו אינו יכול לישון בלילה עקב הקורונה, ועל ידי הגשת הטפסים זכאים לקבל אלפיים דולר בכל חודש, והוא שאל אותי אם מותר לו לעשות את זה, ועניתי לו: "אני לא יודע. תלושי מזון, מעניקה העירייה כדי שיכלו לקנות אוכל. סיוע בשכר דירה, זה כדי לגור בבית. השוברים של בתי הספר, זה כדי לשלם שכר לימוד. אבל סתם לגנוב כסף מהעירייה?..."

היות ודיברו כבר מהסיוע לשכר דירה, התגלגלה השיחה על בתים בעיירה. והראש ישיבה אמר: "עובדים עכשיו על תוכנית חדשה, הולכים לבנות דירות יותר קטנות, כל פנטהוז תתחלק לשתי דירות בשתי קומות, אלף רגל מרובע כל קומה, (כמאה מט"ר) כי המחירים עולים מאוד, אני לא רוצה שידממו, צריך להיות אפשרות לשלם את המשכנתא בכל חודש".

למדתי הרבה מזה שבאמצע להט השיחה הראש ישיבה לקח כוס ומזג בו מיץ ענבים עם סודה ושלה לאשתו. ואחר כך שרו את הזמירות אסדר לסעודתא וחי השם.

אתה באמת נר בעיירה?

אחרי הזמירות אמר הראש ישיבה: "שכל אחד יחזור על משהוא שהוא שמע בקידוש כשלמדו את סיפורי המעשיות". והראש ישיבה חזר על מה שאמר: "דיברו שאפשר לגור בעיירה, אבל אם לא מדברים אל השם, לא לומדים כל יום תורה, אין להם כלום עם העיירה! יש הרבה משפחות שגרים בעיירה ואין להם כלום עם העיירה, הם נשמות יהודיות שנפלו מהיהדות, הם לא מתנהגים כיהודים; כמו למשל משפחת גרינפלד שגרים על יד אליעזר שמן נרו יאיר, משפחת שוורץ שגרים על יד הענין אינדיק נרו יאיר, משפחת זלצמן, אבל אין להם כלום עם העיירה!..."

איז חמיז

הראש ישיבה אמר: "שהיום אין חמיז, כי רציתי לכוון את השעון שבת שהפלטה תכבה בשתיים בצהריים, אבל למעשה

תורה, וגם סיפר קצת מפרשת השבוע, מבלעם שהיה עיוור על עין אחת, ועל האתון שדיבר אליו, והראש ישיבה עשה את זה שיהיה מעניין ושמח לילדים.

כסף אינו עושה אותנו שמח

הראש ישיבה סיפר על אחד שעלה אליו ולא הפסיק לדבר מכסף, איך הוא יכול לעשות כסף, ואיך הוא יוכל לקבל יותר כסף... וכשהוא סיים לדבר הוא שאל, ומה אומר הראש ישיבה על זה? ענה לו הראש ישיבה: "אני מאמין בהשם יתברך... כסף אינו עושה אותנו שמח".

נגד הליברליים

הכניסו את הקרחונים והראש ישיבה אמר שהיום יוכלו לקבל קרחון רק מי שסיפור יפה של תפילה. היו קרחונים בצבעי אדום וכחול, והראש ישיבה שאל את כל אחד איזה צבע הוא רוצה, האדום שזה בשביל טראמפ, (זה הצבע של המפלגה הרפובליקנית השמרנית של טראמפ) או כחול לביידן. (זה הצבע של המפלגה הדמוקרטית הליברלית של ביידן) כשאלחנן אמר שהוא רוצה אדום, אמר הראש ישיבה: "טוב מאוד, הוא נגד הליברליים, הוא יהודי כשר". אחרי חלוקת הקרחונים אמר הראש ישיבה: "עכשיו הולכים לראות איך ראש ישיבה אוכל קרחון". הראש ישיבה חתך את הקרחון לפרוסות עגולות, ואכל אחד אחד.

כשסיפרו את סיפורי התפילה מדפי הקשר, היה כתוב באחד הדפים, שילד ביקש מהשם שהראש ישיבה יגיד לו משהוא אישי, סיפר הראש ישיבה שפעם אחת כשהוא הלך על רחוב האשקי, התחיל הילד ההוא ללכת לצד הראש ישיבה, ואז לימד אותו הראש ישיבה איך מדברים אל השם, והראש ישיבה אמר אתו ביחד: "השם, תעזור לי, אני רוצה להיות יהודי כשר".

בירכו ברכת המזון, והראש ישיבה ירד אל הבחורים (בעיירה, הבית של הראש ישיבה נמצאת מעל לבית המדרש ששם הבחורים אוכלים) לשיר איתם את הזמירות לכבוד שבת ולעשות איתם את הבאטע (הזיץ), לא לפני שאמר לילדים שיעזרו לסדר את השולחן.

אני מודה להקדוש ברוך הוא שזכיתי להשתתף בכזו סעודה מאירה, השם יתברך יעזור לנו כל ציית למה שהראש ישיבה אומר לנו, וכך יהיה לנו חיים יפים.

בערל שניטצלד מספר: ברוך השם שזכיתי לאכול סעודה עם הראש ישיבה שליט"א בשבת פרשת בלק בבוקר, אכתוב קצת ממה שחוויתי מהסעודה היפה, ובוודאי שיש עוד נקודות יפות שיכולים ללמוד מהסעודה, אבל אכתוב ממה שאני זוכר.

שבת שלום

כשהראש ישיבה הגיע הביתה הוא הכריז בקול שמח: "שבת שלום" והראש ישיבה הראה לכולם את מקום הישיבה שלהם. אחד הילדים בכה מאוד והראש ישיבה אמר לו בתקיפות: "בבית הזה לא יכולים לבכות! אם בוכים הולכים למרפסת!" והילד הפסיק לבכות.

לאחר שבירכו
הביאו את הממתקים,
והראש ישיבה
אמר: "זה הפסטיבל
שלנו... לנו יש את
פסטיבל ליל שבת,
את פסטיבל שבת
בוקר, את פסטיבל
מוצאי שבת... צריך
שיהיה לנו חולצה
צבעונית שזה יקרא
פסטיבל? והראש
ישיבה הראה
על המכנסיים
המשובצות שלו
(עשוי מבד פעמיטע)
אתם רואים יש לי
חולצה צבעונית..."

בגלל שאתה יושב כאן אתה צריך לענות,
כן? ... אפשר לראות עליו שהוא הבן של
הראש ישיבה?..."

כשגמרו את האיגלואים שאל הראש
ישיבה: "שיברכו ברכת המזון קודם או
להביא קודם את הממתקים?" והראש
ישיבה השיב: "נברך קודם ואחר כך יביאו
את הממתקים, כי כך יוכלו לעשות עוד
ועוד ברכות."

פסטיבל שבת

לאחר שבירכו הביאו את הממתקים,
והראש ישיבה אמר: "זה הפסטיבל שלנו...
לנו יש את פסטיבל ליל שבת, את פסטיבל
שבת בוקר, את פסטיבל מוצאי שבת...
צריך שיהיה לנו חולצה צבעונית שזה
יקרא פסטיבל? והראש ישיבה הראה על
המכנסיים המשובצות שלו (עשוי מבד פעמיטע)
אתם רואים יש לי חולצה צבעונית..."
אחד הנוכחים סיפר על איזה זמר שהוציא
לא מזמן ניגון של פסטיבל, אמר הראש
ישיבה: "אני לא יודע מה קרה אתו, הוא מסכן
הוא השתגע לגמרי, פשוטו כמשמעו". ובדיוק
עבר שם בנו של הראש ישיבה מנדל, והראש
ישיבה אמר: הוא מנדל רוטה הכשר..."

דיסק חדש

הראש ישיבה סיפר: "שחיים מאיר
ערפסט נרו יאיר סיפר לי הפתעה, שהולכים
כבר כמעט להוציא אלבום חדש כמו הדיסק
של {אייך דארף נישט קיינעם}. "אני לא צריך
את אף אחד"

ואחר כך שר הראש ישיבה הרבה ניגונים
מתוך הדיסק "טאנץ מיט אמונה 4" ובאמצע
שר הראש ישיבה: "אני כועס כל כך, שאני
תיק נפשי מסובך. אני לכאורה מפסידן..."
אחד הילדים שר: "אני כועס כל כך, שאני
תיק מכשירי כתיבה מסובך..." וכולם צחקו,
והראש ישיבה אמר: "שאפשר לשלוח את זה לעלון החוכמות של
הילדים..."

בסוף איחל הראש ישיבה לכל אחד "שבת שלום".
ישר כח להשם יתברך על הסעודה היפה שזכיתי להשתתף
בה,

אני מקווה שקהל הקוראים יוציא ממנו דברים יפים גם איך
שאפשר לנהל את הסעודה עם ילדים, וגם עצות לחיים איך
להתנהג בכל מצב, אפילו למשל כשנכבה השעון שבת של החמין!
אפשר גם ללמוד מהסעודה שאפשר לשמח ילדים עם סעודת
שבת שמחה ונעימה, וזה הפסטיבל שלהם. לא צריכים לעשות
משהוא לא רגיל כדי שהילדים יהיה שמחים ומאושרים.

כיונתי את השעון לשתיים בלילה... הסעודה
המשיכה באותו שמחה, ואף אחד מהסועדים
לא כעס על זה. הראש ישיבה ביקש סליחה
ופייס את אשתו שלא תתרגז על זה שאין
חמין."

המשיכו בזמירות ברוך השם יום יום, וברוך
קל עליון.

קרחונים, קרחונים...

הראש ישיבה רצה שהילדים ינסו לסעודה
אז הראש ישיבה הכריז בקול: "קרחונים!
קרחונים!" וכל הילדים באו בריצה... והראש
ישיבה אמר להם: "שקודם צריכים לרקוד"
והראש ישיבה התחיל לשיר בניגון שמח 'יום
זה מכובד' והראש ישיבה עשה רכבת עם כל
הילדים, מהקטן עד לגדול, והרכבת נסעה
ורקדה בכל הסלון.

ואחר כך שרו: "אמאל, בין איך געגאנגען
אין די לעכטיגע גאסן, האב איך געטראפן א
איד, האב איך אים געגעבן שלום עליכם, האט
ער געשריגן ס'איז גוט! אוי ווי גוט צו זיין א
איד, אוי ווי גוט צו זיין א איד, אוי ווי גוט צו
זיין א איד," {פעם, הלכתי ברחובות המוארים
ופגשתי יהודי, נתתי לו שלום עליכם והוא
צעק טוב לי! איזה טוב להיות יהודי איזה
טוב להיות יהודי, איזה טוב להיות יהודי}
והראש ישיבה המשיך לשיר: "אמאל בין
איך געגאנגען אין די טונקעלע גאסן האב
איך געטראפן א גוי, האב איך אים געגעבן א
פאטש אין פנים, האט ער געשריגן אוי! אוי
ווי שלעכט צו זיין א גוי ... " {פעם, הלכתי
ברחובות החשוכים ופגשתי גוי, נתתי לו
סטירה בפנים, והוא צעק, אוי! אוי איזה
רע להיות גוי...}, הראש ישיבה תקע שני
איגלואים בתוך השטריימל שלו, והיה
שמח מאוד.

ואחר כך התחילו לחלק איגלואים, והראש ישיבה אמר: "מי
שיש לו סיפור מתפילה יכול לקבל איגלו" כשהראש ישיבה חילק
את האיגלואים שאל בנו של הראש ישיבה יוסף את כל הילדים:
"מה אתה אוהב?" והם ענו: "את השם אנחנו אוהבים" "ומה עם
האיגלואים?" "אוכלים את זה!" והוא שאל מי זה "אוכלים?"
"איציק!" וכולם צחקו.

המלמד של יוסף גם אכל שם בסעודה, ויוסף שאל גם את
המלמד שלו: "מה אתה אוהב?"... והראש ישיבה אמר ליוסף:
"אתה לא יכול לשאול את המלמד, המלמד צריך לשאול אותך!"...
הראש ישיבה שאל את המלמד של בנו: "יוסף ילד טוב בכיתה?
והוא ענה, כן. שאל אותו הראש ישיבה: "הוא באמת ילד טוב, או